

Korruptsiooniriskide maandamine

25.10.2013, Tallinn

Jaanus Tehver

Ühingu Korruptsioonivaba Eesti juhatuse esimees

Korruptsiooniriskid erasektoris

- Ametnikele altkäemaksu/pistise andmise avastamisega kaasnevad sanktsioonid ja mainekahju
 - Ettevõtte majandushuvide kahjustamine kelmuste, vara omastamise, aruandluse manipuleerimise või sisetehingutega (*insider trading*)
 - Kahjulikud tehingud suhetes klientide ja tarnijatega (*kickbacks*, altkäemaks/pistis)
 - Keelatud kokkulepped konkurentidega (kartellid) ja sellest tulenevad sanktsioonid ja mainekahju
 - Maksuriskid
 - Ärisaladuste leke
- jt

Korruptsiooni ennetamine

- Korruptsiooni ennetamine on tulemuslik siis, kui ennetamine on süsteemne korruptsiooniriskide maandamisele suunatud tegevus
- Ennetustegevuse süsteemsuse tagamiseks on vajalik korruptsioonivastase programmi väljatöötamine ja rakendamine
- Korruptsioonivastane programm on osa organisatsiooni juhtimissüsteemist

Korruptsiooniriskide analüüs

- Korruptsioonivastase programmi koostamise esimene etapp on korruptsiooniriskide teadvustamine ja nende mõjude hindamine
- Riskide hindamise esmane samm on organisatsiooni eesmärkide kaardistamine
- Järgmine samm on eesmärkide täitmist ohustada võivate riskide kaardistamine
- Riskide kaardistamise aluseks võivad olla:
 - olemasolevate korruptsiooniuuringute tulemused;
 - statistilised andmed;
 - võrdlus teiste organisatsioonidega;
 - kvalitatiivne analüüs jt
- Riskide kaardistamisele järgneb nende mõjude hindamine (riski realiseerumise tõenäosus ja mõju eesmärkide saavutamisele)

Korruptsioonivastane programm

Korruptsioonivastane programm on ettevõtte korruptsioonivastaste meetmete kogum, mis hõlmab

- väärtusi,
- käitumis- või eetikakoodeksit,
- poliitikaid ja protseduure,
- riskijuhtimist,
- sise- ja väliskommunikatsiooni,
- koolitusi,
- sisekontrolli,
- järelvalvet ja
- jooksvat hindamist.

Korruptsioonivastane programm

Korruptsioonivastase programmi tulemuslikkuse olulised komponendid:

- Adekvaatne ja individualiseeritud (organisatsioonipõhine) riskide hindamine;
- Ettevõtte juhtkonna aktiivne kaasatus;
- Selgelt määratletud tegevuspõhimõtted ja protseduurid;
- Efektiivne selgitustöö ja koolitus;
- Toimiv kontrollimehhanism;
- Rikkumistele adekvaatne reageerimine;
- Programmi perioodiline hindamine ja täiustamine.

Praktilised soovitused, I

- Ärge võtke oma tegevuste aluseks korrupsiooni kitsast (kriminaalõiguslikku) tähendust
- Dokumenteerige riskide analüüs ja riskide maandamise tegevused
- Kasutage nii sisemisi kui väliseid sisendeid korrupsiooniohtude tuvastamiseks (töötajate küsitlused, suhtlus lepingupartneritega, erinevad uuringud jms)
- Kaaluge standardiseeritud kvaliteedijuhtimissüsteemi juurutamist ja käsitlege korrupsioonivastast programmi selle süsteemi osana

Praktilised soovitused, II

- Koguge ja analüüsige teavet töötajate ja lepingupartnerite kohta, uuendage teavet regulaarselt
- Huvide konflikti vältimise kõige olulisem meede on ettevõtte töökorraldus
- Looge usaldusväärne väärkäitumistest teavitamise (*whistleblowing*) süsteem
- Oluline on ettevõtte juhtide eeskuju ja selge sõnum nulltolerantsist korrupsiooni ja selle vältimise meetmete rikkumiste suhtes

Täna!

Küsimused ja kommentaarid:

jaanus@tehver.ee